

GEORGE COȘBUC

CÂNTECE DE VITEJIE

BCU Cluj / ~~Central University Library Cluj~~

EDIȚIE NOUĂ

BUCUREȘTI

EDITURA ȘI INST. DE ARTE GRAFICE C. SFETEA

62-64, CALEA MOȘILOR, 62-64.

1914.

19441

Pretul

GEORGE COȘBUC

CÂNTECE DE VITEJIE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDIȚIE NOUĂ

BUCUREȘTI

EDITURA ȘI INST. DE ARTE GRAFICE C. SFETEA

62—64, CALEA MOȘILOR, 62—64.

1914.

CANTEC

Ti-ai mânat prin veacuri turmele pe plaiu,
Din stejarul Romei tu mlădiță ruptă,
Și-ți cântai amarul din caval și năiu.
Dar cumplit tu fost-ai când te-a dus în luptă
Ștefan și Mihaiu.

Când ți-or pune piedici dușmanii să cazi
Spada ta să fie și de-acum, Române,
Fulger care-aprinde, vânt ce rupe brazi,
Și te 'ncrede-apururi că vei fi și mâne
Tare cum ești azi!

Sus ridică fruntea, vrednice popor!
Câți vorbim o limbă și purtăm un nume,
Toți s'avem o țintă și un singur dor —
Mândru să se 'nalțe peste toate 'n lume
Steagul tricolor!

IMNUL STUDENȚILOR

Cântăm libertatea și numele sfânt
Al țării străvechi și-al acestui pământ !
Iubirii de neam, ce de-apururi ne-a fost
O pavază 'n lupte, și 'n pace-adăpost
Cântămu-i supremul ei cântec.

Cu vesele glasuri de tinere firi
Cuprinși de-amintirea străbunei măriri,
Spre soare ni-e gândul, și mergem spre el
Lumina ni-e țintă, și binele țel —
Trăiască-ne țara și neamul !

Cu dreapta 'nălțată spre Tatăl de sus
Jurat-am pe tot ce strămoșii ne-au spus :
Unire 'ntre frați, și pe Domn să-l iubim
Și-altarul de jertf' al națiunii să fim
Și sufletul neamului nostru.

Iar dacă protivnicii numelui tău
Cu oști ar veni ca să-ți facă vr'un rău,
Ridică-te mândră și nu te 'ngrija,
Căci inima noastră e inima ta ;
    Tu 'ncrede-te 'n fiii tăi, Mamă.

Iar dac'ar peri de pe 'ntregul pământ
Iubirea de neam și-al credinței avânt :
Azilul lor vecinic găsindu-l în noi
Le-am crește, ca iar să le dăm înapoi
    Mai tari și mai trainice lumii.

CANTEC OSTĂȘESC

Caii sar și frâu-și mușcă,
Jos prin văi e fum de pușcă,
Corbi s'arată croncănind.
Stau de-atac dușmanii gata —
Uite-o 'n zbor întunecata
Moarte-acum spre noi venind!

Știm cu toții ce ne-așteaptă!
Sus spre Domnul mâna dreaptă
Ridicați-o dar, jurând!
Pentru sfânta noastră lege,
Pentru neam și pentru Rege
Toți c'o inimă și-un gând!

Nu mi te mâhni, copile,
Cine are 'n luptă zile
Nu s'atinge plumb de el.
Ori aici, ori de-altă dată,
Moartea nouă tot ni-e dată
Fiecăruia 'ntr'un fel.

Glas de trâmbiță răsună
Și coloanele s'adună
Fiți cu inimă, copiii!
Nu e rece glas de-aramă,
Ci e jalnic plâns de mamă,
Plânsul sfintei Românie!

Tu ne vezi din cer, Părinte,
Fie-ți și de noi aminte
Că suntem și noi ai Tăi!
Fie-i blestemat mormântul
Cui își calcă jurământul,
Și-am jurat pe cer, flăcăi!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lasă tobele să bată!
Căpitane, du-ne-odată
Unde-i foc și unde-i fum.
Steagu 'n vânt! Trăiască țara!
Vesel sune-acum fanfara,
Dumnezeu cu noi de-acum!

DOROBANȚUL

Străcurați prin plumbi și săbii, dorobanții drum deschid,
Inimoși s'asvârl prin șanțuri și de-avalma sar pe zid.

Și erà prin șanț perire, și văzduhul tremurà,
Iar din colo, prin redută, moartea cea de veci erà.

Tropot de picioare multe, fum și abur ca 'ntr'un iad
Vuet cum îl fac prin baltă ce-i ce-alunecă și cad.

Dar roiau mereu flăcâii răsăriți ca din pământ,
Valuri ce 'necau reduta, scufundându-se în mormânt.

Unul singur în roirea de viteji, un dorobanț,
Zăbăveà trudit pe-o scară, răsărit și el din șanț.

Cei sosiți, cu scări, în juru-i își făceau în grabă rost
Și treceau urmându-i alții, iar el tot pe unde-a fost.

Apucase strâns cu dreapta parapetul, ca 'n asalt,
Dar erà prea slab pe semne, zidul lunecos și 'nalt.

Iat' un căpitan, din urmă, aducând în foc pe-ai lui
Dă de el. „Cu sânge băete ! ce 'ntârzii de nu te sui?”

El abia-și întoarce capul. „N'am putere să mă urc.
Mă trudesc cu stânga numai ! Bată-l Dumnezeu de Turc !“

„Ții la sân, se vede, dreapta ! Pune dreapta ! N'o țineà“
„Cum n'aș pune-o, și-i sub scară ! Uite-o stai să calci pe ea“

Ajutându-i căpitanul el se nalță 'ncet, încet,
Dă un chiot și se nalță, răsărind pe parapet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vede jos încăerarea luptătorilor voinici
Un amestec orb ca 'n cuibul răscolitelor furnici.

El înnalță 'n vânt chipiul, strig' un nume drag și sfânt
Și-apoi sare de pe ziduri în redută și 'n mormânt.

Ea erà pământ al nostru, smuls din sufletul turcesc
Și voiă și el să moară pe pământul românesc !

CÂNTEC ROMÂNESC

Câte roiuri de popoare
S'au pornit spre-Apus cu drumul
Dinspre răsărit de soare !
Tabere 'ntunecătoare
Cari întinse pe pământ
Stat-au nor pe țări, ca fumul
Și ca ceața dimineții !
Dar precum un vânt ce vine
Destrămând broboada ceții
Face iarăși zări senine,
Astfel Tatăl sfânt al vieții
Datu-ne-a puteri de vânt.

Iată, goticele gloate
Vin cu vuetul furtunii
Răsturnând în cale toate !
Iarba 'n veci pe câmp nu poate
Să mai crească pe-unde trec
Călărind sălbateci Hunii,

Vin Gepizi și-Avari, și frații
Hunilor, maghiare stoluri,
 Și Tătari, și toți turbații
 Cari prin groaznicele goluri
 Ale Asiei ca nații
 Oarbe, fără legi petrec.

Fost-au vifore cumplite,
 Fost-au guri de Iad ce varsă
 Cu văpăi nepotolite
 Spaima morții renoite
 Cu potop venind mereu,
 Dar în biata țară arsă
 Stat-au cetele române,
 Zis-au : „Vin, dar au să plece
 Negri nori de limbi străine,
 Căci sunt apa care trece
 Iar noi piatra ce rămâne
 Și-avem scut pe Dumnezeu !”

Dumnezeu și sfânta cruce !
 Preamărindu-l la altare
 Noi cântări îi vom aduce,
 Că spre țintă el ne duce,
 Și ne-a dus de când suntem.
 Noi ca stânc' am stat de tare
 Printre valuri albi de spume,
 Căci a fost în noi tărie !

Sunt și eu Român ! Și 'n lume
De-i iertată vr'o mândrie,
Mândru sunt de-al nostru nume,
Că noi mândru nume-avem !

DUNĂREA ȘI OLTUL

Dunărea vorbeà cu Oltul :
„Tu, copile drag al meu,
Sbuciumat tu vîi la vale

Tulbure mereu —
Plouă mult la voi la munte,
Sate și câmpii de 'neci,
Ori ți-e firea ta de-a rupe
Maluri pe-unde treci?”

— „Rup și maluri câte-odată
Și fac holdele de pier,
Iar când plouă mult la munte
Cap de om eu cer.
Dar nu-i asta, maică sfântă,
Nu de asta-s' tulburat,
Ci de câte vād mi-e milă,
Maică, și-i păcat !

„Tu, pe unde-alergi prin lume,
Vezi și țări și munți frumoși,
Neamuri ce-și vorbesc ferice
Graiul din strămoși.
Toate laudă pe Domnul,
Libere-a trăi cum vor,
Vesele fiind de viața
Și de soarta lor.

„Vezi și-aci poporul nostru
Cel din veac adus pe-aici,
Sprintene și mândre fete
Și flăcăi voinici.
Și ți-e dragă țara asta
De Români, căci te iubesc —
Dar tu nu cunoști de-a'ntregul
Neamul românesc !

„Eu de unde vin, mahnitul
Furios spre șes scobor,
Căci de unde vin, e spaimă,
Groază și fior.
Tot Români sunt și pe-acolo,
Neam din veac pe-aici adus,
Dar pe gâtul lor și astăzi
Jugul este pus.

„Ei n'au voie să-și vorbească
Graiul strămoșesc ce-l au,
Iar în coasta lor de-apururi
Sulițele stau.
Sfânta libertate este
Nume gol pe-al lor pământ :
Cei nedrepti sunt cei puternici
Singuri au cuvânt !

„Ah, de mila lor eu, maică,
Vin așa de tulburat,
Și de ciudă pe dușmanii
Cei ce l'au călcat.
Iar de nec și mal și oameni,
Nu mai știu ce fac nici eu
Că mă simt de-atâtea jale
Tulbure mereu !”

PENTRU LIBERTATE

Plângem, da, că prea ne doare !
Nu pe noi ! Crescuți în chin
Ne-amintim de-un timp cu soare
Și-l cunoaștem cel puțin !
Plângem pe copii, sărmanii,
Că 'ntr'al temniții mormânt
Iși încep în noapte anii,
Neștiind ce-i soare sfânt.
Plângem, da, și strâns ne strângem
Lâng'olaltă, câți suntem,
Dar să știți că nu ne plângem
Ca nebunii cari se tem.

Robi, meniți, prin jocul sorții
Noi ai chinului am fost,
Inșă nu, și nu, ai morții !
Nu cătăm noi adăpost
Nici în milă, nici în rugă ;
Asta cear'o dela voi

Cel ursit să fie slugă —
 Dar n'o cereți dela noi!
 Vom răbdă, privind la fața
 Ori și cui și-a orice chin,
 Că noi știm că-i multă viața.
 Și în noi și'n cei ce vin.

Blăstemați perî-vor regii
 Cari s'abat din drumul drept —
 Ne-ați adus stricarea legii
 Și ne stați cu mâna'n piept
 O, și 'n loc s'aveți rușine,
 Vă mândriți cu ce-ați adus:
 Dar puterea, știți voi bine,
 Nu vi-a dat'o Cel-de-sus,
 Nici Eternul Domn! Vi-e dată
 De-un vremelnic din Infern!
 Deci vi e binecuvântată
 Și la voi va fi 'n etern!

Lumile-au văzut mirate
 Cât de mult iubirăți voi
 Șuerul de biciu ce bate
 Făr'de milă oameni goi!
 Dar și pentru noi rămâne
 Timp — ah, cine poate ști!
 Șuerul acesta mâne
 Cânt al lui Tirteu va fi!

Iar din lanțul ce-azi ne strânge
Pot să iasă spăzi, și pot
Spăzile să vadă sânge,
Nu de-al nostru însă tot!

„Și sfârșitul tău veni-va
Azi ori mâne, ori mai apoi!
Și-o să poți tu sta 'mpotriva
Poate-a celor mai vr'o-doi,
Dar mai tari prin răzbunare
Și prin ura lor turbați?
O să fii destul de tare,
Tot potopul să-l abați?
Eu nu /chem această vreme, luj
Dar tiranul braț al tău
Face totul ca s'o cheme,
Rău îngrămădind pe rău”

CANTECUL CEL VECHIU AL OLTULUI

Vine, tată, Oltul mare;
Malul stâng de-abiă-l zăresc.
— Las' să vie Oltul mare,
Că, Români de când trăesc,
Oltul tot la piept ne are
Și-i al nostru și ne știe
Și nu bate cu mânie
Malul cel bășărăbesc.
Vine mare, las' să vie
Că ni-e sol dumnezeesc.

— Vine, tată, Oltul mare
Brazi trăzniți rostogolind.
— Las' să vie Oltul mare,
Căci Tătarii 'ncoace tind,
Dar li-e Oltul în cărare

Și n'au inimă să-l treacă
Și sperieți se 'ntorc și pleacă.
Cu noi horă nu se prind.
Las' să vie, că-i îneacă,
Neamul nostru mântuind.

— Vine, tată, Oltul mare,
Și cu sânge-amestecat.
— Las' să vie Oltul mare
Că mulțimi de oști tătare
El pe mal a' apucat.
Lifte poartă, lifte duce,
Lifte, bată-i sfânta cruce;
Oltul capul le-a mâncat!
Las' să vie, să-i apuce
Că ni-e scut de Domnul dat.

SCUT ȘI ARMĂ

Domnul sfânt să ne iubească,
Și-al său Duh ocrotitor
Plin de pace să plutească
Peste țara Românească
Și-al Românilor popor!

Noi prin vremi ce ne 'ncercară
Altă *armă* n'am avut
Numai dragostea de țară
Ce strămoșii ne-o lăsară,
Și pe Sfântul Domn de *scut*.

Dar ne-a fost destul atâta!
Fruntea sus, voi frați ai mei!
Astfel Cerul hotărât-a
Să se 'nalțe amărâta
Țară, prin puterea ei!

Mai fățiș, mai fără veste
Ne-ați lovit, dușmani de voi!
Dar ce-a fost, a fost poveste!
Dragostea de țară este
Și mai tare-acum în noi.

Și de cine ne-o fi teamă?
Mult a fost, să vă răbdăm,
Nebăgați de voi în seamă —
Astăzi știți voi cum ne chiamă,
Dacă nu, să vă 'nvățăm!

Numai Domnul ne iubească
Și-al său Duh ocrotitor
Plin de pace să plutească
Peste Țara Românească
Și-al Românilor popor!

OLTENII LUI TUDOR

Vine-un chiot dinspre munte.
Vine freamăt din păduri —
Tudor Domnul vine 'n frunte,
Cu mulțimea de panduri!
Iar din Jiu, din apă sfântă,
Ese cântec vitejesc,
Și cu glas de surle cântă
Tot poporul românesc

Las' să-i sune surle 'n țară
Să-și adune-Olteni destui,
Țara s'o vedem noi iară
Veselă pe urma lui —
Mândra patrie română
Nu supt braț de oameni slabi,
Ci voinică și stăpână
Cum a fost sub Basarabi.

Zboară corbi pe sus, băete,
Cârduri negre se 'nvârtesc,
Și se sbat de-atâta sete
Și de foame se isbesc :
N'au s'aștepte-Oltenii rugă
Să le dea de hrană 'n văi —
Oh, ciocoiu, te-ajung în fugă
Toți răzbunătorii tăi !

Cine vreà părtaș să fie
Dreptului pe-acest pământ
După Tudorin să vie !
Că-i trimis de Domnul Sfânt
Să ne scape-acum odată
De ciocoi, căci Dumnezeu
Insuși s'a pornit să-i bată,
Cum ne bat și ei mereu.

Ridicați, Români, Dreptății
Steag cu sfântul George-acum !
Sfintei Legi și Libertății
Faceți-i odată drum !
Cine nu-i cu voi, să știe
Că izbit va fi de voi,
De cei strașnici în mânie
Și din leagăn de eroi.

Domnul Tudor să trăiască!
Sus cu toții, pui de lei,
Pentru țara românească,
Pentru drepturile ei!
A 'mbrăcat cămașa morții
Domnul Tudor, ca Hristos,
Dar schimba-va pasul sorții,
Va trânti tiranii jos!

SĂRINDAR

Iar Mateiu în baltă stete
Până 'n zori, în stuf ascuns,
Frigul nopții l'a pătruns
Și prin suflet spaimă-i dete
Că perirea l'a ajuns.

„Dumnezeule-al Puterii,
„Vezi-mă 'n ce stare sunt!
„Fă, să scap de-acest mormânt,
„Depărtându-mi Ianicerii —
„Și mă leg cu jurământ

„Că scurgând această baltă,
„Chiar pe locul unde zac
„Mănăstire am să fac,
„Mândră, veselă și 'naltă,
„Și cu aur am s'o îmbrac”.

Turcii însă îl căutară
 Și-altă zi, și ne 'ncetat,
 Iar Mateiu în stof a stat
 Și-altă noapte, mai amară,
 Mort de foame și 'nsetat.

„Dat-ai prin Hristos, Părinte,
 „Cele nouă fericiri !
 „Scapă-mă de prigoniri
 „Și-ți voiu ridică, prea sfinte,
 „Tot pe-atâtea mânăstiri !”

Ruga nu 'i-a fost primită
 Nici acum, și-a stat Mateiu
 Ocolit de Agarei
 Inc'o noapte așa cumplită,
 Și plângea, gândind la ei :

„Vai, Părinte-al îndurării,
 Depărteaz' acest pahar ;
 Și, scăpând dintru amar,
 Mânăstiri voiu face țării
 Câte slujbe 'n sărindar”.

Și-apoi fu, că tot plecară
 Ne-chemății venetici.
 Iar Mateiu a străns voinici
 Și-a gonit pe Turci din țară
 Și-a 'ngropat și mulți aici.

Iar pe locul unde 'n baltă
El ascuns trei nopți a stat
Sfânt locaș a ridicat
Pe-o colin' acum înaltă,
După cum s'a și jurat.

Și-apucat-a să clădească
Alte nouă, rând pe rând,
Și 'i-a dat Dumnezeu gând
Intr'o zi să le sfințească,
Toate-acelaș hram având.

Iar în urmă ridicat-a
Un altar după altar,
Domnului Cel Sfânt ca dar —
Cel din urmă dându-l gata,
I-a pus nume Sărindar.

ZECE MAIU

În ziua cea sfântă și mare
La zece-ale lunii lui Maiu
Se vede-o ciudat' arătare
Pe-un deal dela Plevna, pe-un plaiu !

Când zorile încep să s'arete
Acolo 'n tăcutele văi,
Din groapă ies moartele cete,
De-apururi jăliții flăcăi.

Ei vin de prin locuri, pe care
Ca vechile răni le cunoști,
Pe unde-au stat șanțuri odată
Redute și taberi și oști.

Striviți și cu mâinile rupte
Și galbeni ca 'n jalnicul loc
În ziua sălbatecei lupte
Când biștii pieriseră 'n foc.

Fac roată, și-o rugă murmură
Iar Valter și Șonțu și toți
Mai-marii ce 'n frunte căzură
Stau jalnici acolo 'ntre soți.

Și stau cum stă omul ce-ascultă
Și nici o mișcare nu fac;
Așteaptă cu grijă și spaimă
Un semn de departe și tac.

Deodată ei capul ridică
Dau chiot și'n zare privesc
Spre țara din care ieșiră,
Spre scumpul pământ românesc —

Și-ascultă, căci tunul azi cântă
Departe 'n iubitul pământ,
Puternic ca 'n ziua luptării,
Dar altfel de cântec mai sfânt.

Vi-e teamă că n'o să mai cânte?
Că moartea vă fuse 'n zadar —
Dar țara trăește! Iar tunul
Ce limpede-o spune și rar.

Și-ascultă... iar țara-i departe,
Sunt dealuri la mijloc și văi,
Și râul cel mare-i desparte
De mame pe bieții flăcăi.

Și moartea cea vecinică 'nchise
Pe urmă-le triste-le porți;
Dar moartea lor viață ne dăte:
Ferice de asemenea morți!

Iar ce-or fi șoptind ei pe vremea
Ce-ascultă cântarea de tun
Eu nu știu, căci nimeni nu poate
Pe morți să-i audă ce spun.

Dar cred că se roagă, sărmanii:
„Noi liberi pe voi v'am făcut
Iar Tatăl din cer să vă aibă
De-apururi sub sfântul său scut!”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PE DRUMUL PLEVNEI

Iar pe drumul care duce
I de la Dunăre spre munte
Trec Românii zi și noapte
cătră Plevna, merg și vin.
Vesele batalioane
cu maiorii lor în frunte,
Șir de cară cu provizii,
schilaviți în haine crunte
Scârțiiț și chiu și tropot
pe-acel drum de oameni plin.

Intr'acest pestriț amestec,
scoborând pe dealuri, iată
Pe-un răzor s'oprișe 'n cale
o bătrână și gema,
Cu desagii goi pe umeri,
semn de-o cale îndelungată.

Iar din văi, urcând a lene
 se vedeà venind o ceată
 De drumeți din țara noastră
 și s'opriră lângă ea.

„Bună calea”, zise unul.

„Inima vă fie bună;

Oameni buni! Dar unde mergeți?”

— „De ne-ajută Dumnezeu,
 Noi, la Plevna, maică dragă”.

— „Tot la Plevna! Cum ne-adună!

Eu de-acolo viu. Băiatul

mi-e în război acù de-o lună,
 Și m'am dus să-mi văd băiatul
 că-i la Plevna, și-i al meu”.

Repede 'mprejur se strânse

ca prin farmec toată ceata

Ca să 'ntrebe cum e Plevna?

cum stau Turcii 'nchiși în ea?

Ce mai zice Carol-Vodă,

când o fi războiul gata?

Și 'mbătată de potopul

întrebărilor ea, biata,

Iși ștergeà cu palma ochii

și plângând le tot spuneà.

Dar în urmă ei de grija
 nopții, ca să nu-i apuce :
 „Să rămâi în pace, maică,
 să te vadă Domnul sfânt”.

Și grăbiți se ridicară
 toți de jos, făcându-și cruce.
 Ea cu ochii plini de plâns
 priviă gloata cum se duce,
 Și-un pustiu simți 'mprejuru-i
 și 'ntunerec pe pământ.

Stete-așa, mereu privindu-i
 și de odată 'n fuga mare
 Ea porni la deal, cu strigăt
 să s'oprească ceata 'n loc.
 Când ajunse-abiă trăgându-și
 puținica răsuflare :

„Dragi creștini, voi unde mergeți?
 Aveți milă și 'ndurare,
 Eu mă 'ntorc cu voi acolo
 la băiatul meu, în foc!”

„Dar ai fost ! La Plevna, maică,
 toate-acum îți sunt știute,
 Ți-ai văzut și tu băiatul,
 ce mai vrei să vezi acum?”

Să te 'ntorci, în sat acasă.
ia-ți toiagul tău și du-te.
Noi suntem cu toții tineri
zor avem și mergem iute,
Tu ești slabă și puțină
și e mult de mers pe drum”.

Ea-și întinse-atunci cu gemet
mânile, strigând cu jale :
„Nu mă bateți cu nevrerea,
că vă bate Dumnezeu !
Voiu fugi cu voi alături,
și de voiu muri pe cale,
Tot atât ! M'oiu ști aproape
de băiat ! In sat, acasă
E pustiu, că n'am pe nimeni —
Orice-o fi, mă duc și eu !”

MORTUL DELA PUTNA

Iar la Putna 'n mânăstire,
I Noaptea din tăcut mormânt,
Iese 'n plină strălucire
Ștefan cel viteaz și sfânt.
Lespedea ce-au pus-o popii
Peste groapă, 'ncet se dă
Indărăt și 'n fundul gropii
Ștefan plin de pace stă.
Dar se 'nalță încet eroul
Deșteptat din lungu-i somn,
Luminat e 'ntreg cavoul
Și sumeț viteazul Domn.

Albu-i coif străluce 'n lună
Iar pe zale-i joacă zări
De lumini ce se 'mpreună
Ca 'ntr'un basm cu arătări.

Lunga suliță și-o poartă
Răsucind-o 'n mândru chip —
Eu credeam că-i umbră moartă
Ce se mișcă pe nisip,
Dar e viu ! Acum ridică
Ochii săi, par' c'ar lăsă
Peste-o oaste inimică
Toată vrăjmășia sa.

Apoi stă plecat și ascultă ;
Poate-aude spre Hotin
Vuet și-alergare multă
De Poloni și Turci ce vin,
Poate-aude oști tătare
Și năvală peste Prut,
Ori sosind din depărtare
Peste munte i-a trecut
Regele Mateiu ! Voi cete
De Cazaci și de Săcui,
Dumnezeu acum vă dete
Gata iar pe mâna lui !

Sună zornăit de zale,
Strigăt mare de război,
Ard Moldova noastră 'n cale.
Câți dușmani și vechi și noi.

Ștefan tremură 'n mânie.
Iese din tăcutul schit —
Luna 'n ceruri argintie,
Cu nori negri s'a 'nvelit,
Și cumplit din bucium sună
Ștefan Vodă : ca un nor
Ies Oșteni și iuți s'adună
Roată lângă Domnul lor.

Iat'o, oastea lui voinică,
Toți cei buni și tari ai săi !
Ștefan spadă și-o ridică
Și pornește 'n sârg spre văi,
Luna tot mai mult s'ascunde,
Tot mai negrii nori plutesc
Și din văi grozav răspunde
Buciumul moldovenesc.
Se tot duce, duce 'n noapte
Sgomotul în jos spre Prut,
Mai lăsând în urmă șoapte
Din furtuna ce-a trecut.

E pustiu la mânăstire,
Gol mormântul cel deschis !
Toate-au fost o nălucire,
Toate repezi ce într'un vis

Nu ştiu bine 'n care parte
Ştefane, te-ai dus cu oşti,
Ştiu că tu te-ai dus departe,
Şi duşmanii ți-i cunoşti!
Bate-i Ştefane, Părinte,
Spulberă-i de pe pământ:
Chiar şi mort învaţă-i minte,
Cine eşti şi-ai tăi ce sunt.

STEMA ȚĂRII

Ca un zimbru 'ntărâtat
Când a prins pământu 'n coarne,
Tot ce 'n drumul lui a stat
Gata să răstoarne —
Ca un zimbru 'ntărâtat
Moldovenii s'au luptat
Cu potop de litve.

Ca un leu sfâșietor
Când cuprins de-arcași se vede,
Prin mulțimea de popor
Trăznet se repede —
Ca un leu sfâșietor
Star' Oltenii 'n munții lor
Intr'un iad de latini.

Iar Muntenii ce-au avut
Cuib pe apa Dâmboviții,
Ca vulturu 'n munți crescut
    Apărând răpiții
Pui ai săi — făcut-au scut
Țării lor și-au abătut
    Negrul nor de hoarde.

„Zimbru și vultur și leu
Fui când mi-a călcat păgânul
Patria și dreptul meu”
    Și va fi Românul
Și de-acum Român mereu,
Zimbru și vultur și leu
    Și viteazul lumii.

FRAGMENT EPIC

Iar pe lumea cealaltă scoborând acum flăcării
Cei căzuți la Vid pe dealuri și pe șesuri la Vidin,
Câți sosesc pe rând în stoluri, adunați în gura văii .
Stau s'aștepte alte gloate câte se vedeau că vin.
Unii șterg de iarba udă câte-o sabie 'ncruntată,
Din pulpana hainei alții sângele dușman îl storc,
Și se laudă cu toții și vorbesc cu toții-odată
Precum fac biruitorii din războaie când se 'ntorc.

Când văzur' această gloată, toți acei ce 'ndușmăriră
Pe Români de-alungul vremii, plini de spaim' au tresărit
Resfirându-se prin noapte, precum fumul se resfiră,
Și din margini mai spre margini se topeau neconținut.
Cu genunchii plini de tremur și cu ghiața morții 'n gură,
Morți erau de-a doua oară, ca 'ntr'al Orcului noian
Luptătorii din Mikene când îngălbeniți văzură
Strălucind prin noapte coiful comandantului troian.

Dar ai noştri morţi de veacuri, câţi periră prin războaie,
 Apărând a lor credinţă şi pământul românesc,
 Stau cu ochii ţintă 'n noapte şi-a lor mijloc îl îndoaie
 Ca s'apropie privirea de minunea ce-o zăresc :
 Văd Români, şi-aud cuvinte româneşti ! De-ai lor cu toţii !
 Umilit veniă, iar astăzi ce trufaş acest popor —
 Şi 'ndrăsnind dintâiu o seamă, vin sfioşi să-şi vadă soţii,
 Tot mai mulţi, cu toţi 'n urmă s'au pornit din noaptea lor

Şi precum în neastâmpăr pasări grabnice cu zborul
 Se tot strâng de pretutindenii toamna ca să plece 'n stol,
 Astfel s'adunau Românii şi sporeă mereu poporul
 Celor morţi umplând de vuet câmpul mai 'nainte gol.
 S'a mişcat acum de-a valma toată lumea 'n locuinţa
 Umbrelor, sunând ca marea şi 'ntr'un sbucium ne'ntrerupt,
 Iar de-atâta nor de Duhuri ce-şi vedeă prin glas fiinţa
 Se păreă că-i românească toată lumea de-desupt.

Străbătând genuni cu mersul, nesfârşită li-e venirea,
 Ca popotul de puternici şi nebiruiţi ca el —
 Câţi peiră făr' de urmă copleşiţi de năvălirea
 Asiei, şi-arcaşi cu glugă din câmpiile lui Gel.
 Câţi au înroşit cu sânge râuri mari şi-ascunse plaiuri
 Când prin văile bulgare Ioniţ' aveă locaş
 Şi frumosul grai al nostru printre bâlbăite graiuri
 Şi-l păstrau, murind sub steagul ducilor de Făgăraş.

Iată-i înșiși vin în frunte cei ce-au cârmuit norodul,
 Principii din munți și Banii cu viteze fiare 'n scut,
 Și cu Negru Vod' alături vine Dragoș Voevodu
 Unul fost la Olt de pază, celălalt străjer la Prut.
 Și-Alexandru-al cărui nume și-astăzi codrii-l mai îngână,
 Tânăr și părând ca Hector cel cu coif fluturător
 Când cu sulița-i grozavă falnic răsucind-o 'n mână
 Sare 'n mândru-i car și umple câmpii Troiei de omor.

Trăznete-al mâniei noastre, Mircea, tu iuțește-ți pașii,
 Adă-ți gloatele ce'n clipa bine-potrivitei vremi
 Prins-au fulgerul cu palma ! Braț, ce pustiind vrăjmașii,
 Dunărea ca soț de luptă, munții te-ai trudit să-i chiemi.
 Ce vei fi gândind tu, Mircea, când vedeai pornit cum vine
 Peste munți și peste ape ca furtuna Ilderim ?
 Vai, putem noi azi pricepe sufletul ce-a fost în tine,
 Mai avem simțire 'n inimi ca'n de-ajuns să te slăvim ?

Iar dincolo vine 'n goană cel ce'n numărate zile
 A clintit temeiul lumii și-a oprit și vremea 'n loc,
 Cel cu nume sfânt de-Arhanghel—cu-al tău nume, Mihaile,
 Tot ca tine de puternic și cu sabia de foc.
 Munții se retrag din cale-i, iar protivnica sa bardă
 Intră'n fier ca'n lemnul putred, pui din oltenescul leu !
 Foc de n'ar mai fi, și lege ca nimic să nu mai ardă,
 Foc ar naște iar pe lume ochii-acestui Prometeu.

Și cu el Fărcaș și Stoica, și 'nvârtindu-și buzduganul
 Doi Buzești, ducând și spaimă și-al peririi 'nghieț cu ei !
 Spue Neajlovul, Sinane, câte oști pierdù Sultanul,
 Și Șelimberul să spue cum ți-a fost, nebune-Andrei?
 Amurat, ți-aduci aminte cum sosi grăbit odată
 Și erà să-ți spargă poarta ca să-ți intre 'n Țarigrad?
 Și ce cale-aveà să facă ! Dar s'a tânguit vr'odată
 Fulgerul că-i drum departe dela nor până la brad ?

Iată-l însă cel din cuibul pus de-oștenii teutonici,
 Ștefan, turnul de-apărare al Românilor, venind
 Suflet mânios și 'n toată strălucirea câtă'n cronici
 Scrisă e c'a fost pe vremea când el țara străjuind
 A făcut din oase-un munte și-a înhățat și regi de plete
 Și, arând de ciudă câmpul, puse 'n jug dușmanii lui—
 Pe mănunchiul spăzii sale mâna lui tot caldă stete,
 Căci el nu știuse 'n viață cum s'anină spada 'n cui.

El și-aici e 'ntreg în arme și purcede-aprins pe cale
 Par' c'apururi vede 'n față Racova și Podu-'nalt,
 Iar de vuetul mulțimii și de coifuri și de zale
 Tremură, răzbit de spaimă, tot tărâmul celalalt.
 El și-aici e vântul iernii, și dușmanii săi sunt pleava,
 Urcă munți fără de plaiuri, trece Dunări fără pod —
 Faceți loc ! Sosesc ca râul luptătorii din Suceava,
 Trec voinicii cei năpraznici ai lui Ștefan Voevod !

Și Ion Cumplitul Vodă, jalnic schilăvita strajă
A Moldovei, scut puternic al poporului de rând,
Și ne'nfricoșatul Țepeș, Petru Rareș a lui Majă
Vin cu toții de prin noapte, gloate'n urmă-le-aducând.
Și hatmani și capi de oaste—dați-mi voi acum o sută
De vieți, ca să am vreme să-i numesc aici pe toți !
Și tu neam român, tu astăzi stai cu inima pierdută,
Făr' de Zei te crezi pe lume și pustiu tu te socoți.

Iată-ți gloria de veacuri ! Umbre mari din lumea moartă
Ah, că n'am eu glas de tunet ca să pot să le rechem —
Ne avem și noi Olimpul, și pe a veșniciei poartă
Am intrat și noi ; și 'ntr'însul Zei fără de moarte-avem !
Ce-ți aluneci plini de jale ochii umezi pe ruine,
Neam al nostru, ca să judeci drumul schimbătoarei sorți
Soarele din noapte iese, din mormânt puterea vine :
Nașterea cea viitoare ne e 'n lume celor morți.

PE DEALUL PLEVNEI

E'n amurg. Pe deal Bulgarul
Liniștit își mână carul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Roțile nu știu că plânge
Dealul, pe-unde omul mână;
Nu știu boii, că 'n țărână,
Pe-unde trec, e numai sânge.

Noaptea 'ncet încet scoboară,
Liliecii prin aer zboară.

Pe unde-a fost cumplire-odată
Doarme-acum întreaga fire,
Peste-un iad de zvârcolire
Cade-o pace 'ntunecată.

Numai luna e pe lanuri —
Dar mai sus, pe sub rădanuri.

Unde-a curs fierbinte plumbul,
Duhuri vin din vreme 'n vreme,
Cât e noaptea 'n dealuri geme
Și se sbuciumă porumbul.

OȘTIRILE LUI ALAH

Noaptea care 'ncheie anul —
Noaptea sfântă,
Când cetindu-și El-Coranul
Trist Mahomedanii cântă
Pe răpușii prin bătaï —
Noaptea asta știe spune
De-o minune
La Călugăreni prin văi.

Când e 'n jumătate ruptă
Noaptea 'n cale,
Pe uitatul câmp de luptă
Se pornește-un glas de jale
Și-apoi multe și 'mprejur
Din păduri răsar o mie,
Din câmpie
Plânge-un nesfârșit murmur.

Și murmurul crește 'ntr'una
   Și de-odată
 Urlă 'n zare ca furtuna
 Și prin zarea spintecată
 De blesteme și de vânt
 Ies Spahii în șiruri dese,
   Grabnic iese
 Oastea 'ntreagă din pământ.

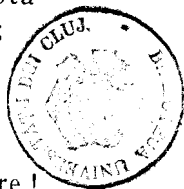
Căci acum, prin lumea lată,
   Ies să jure
 Toți cari au perit vr'odată
 Pe câmpiile ghiaure,
 Și-așteptând un semn ceresc
 Stau gătiți, potop să plece
   Și să 'nece
 Tot pământul creștinesc.

Ei, cu genele-amorțite,
   Nalță mâna
 Iar din barbile 'ncâlcite
 Iuți își scutură țărâna
 Și pe cai sărind grăbiți,
 Invârtesc dușmanii crucii
   Săbii lucii
 De năvală stând gătiți.

Furnicând din mii de locuri,
 Plini de ură
 Cu blasteme și batjocuri
 Strigă toți ca dintr'o gură
 Sfântul nume-al lui Isus,
 Și turbare și 'ndrăznețe
 Mii de fețe
 Alergând privesc în sus.

Iar acum, fiind o gloată,
 Numai una,
 Osie 'ntr'această roată
 Se ridică Semiluna,
 De pe steagul care 'n vânt
 Geme-o plângere 'nteruptă
 Și se luptă;
 Iar ce geme, e cuvânt.

Și-i a lui Alah cuvântul,
 Sfânt și mare!
 Și tăcută ca mormântul
 Și 'mpetrît-acolo 'n zare
 Oastea 'ntreagă stă pe loc
 Codrii, dealuri, râu și luncă
 Toate-aruncă
 Ochii 'n sus, spre-un semn de foc.

Mii de guri atunci în vaer
Umplu cerul :
Crucea e, o cruce 'n aer !
Turcii toți svârlindu-și fierul,
Iuți se 'ntorc ca 'ntorși de vânt ;
Noaptea râde luminată
Și de odată
Intră totul în pământ.

GRAIUL NEAMULUI

„Fie-a voastră 'ntreaga țară,
Și de cereți vă mai dăm,
Numai dați-ne voi graiul
Neamului!”
Și seivseulară
Să ne vremuiască traiul
Câți dușmani aveam pe lume!
Graiul ni-l cereau anume,
Să-l lăsăm!

Dar nestrămutați strămoșii
Tot cu arma 'n mâini au stat:
Au văzut și munți de oase,
Și de sânge râuri roșii,
Dar din țara lor nu-i scoase
Nici potop și nici furtună.
Graiul lor de voie bună
Nu l'au dat!

Astăzi stăm și noi la pândă,
Graiul vechiu să-l apărăm ;
Dar pe-ascuns dușmanii cată
Să ni-l fure, să ni-l vândă.
Dacă 'n vreme tulburată
Nu ne-am dat noi graiul țării,
Azi, în ziua deșteptării,
Cum să-l dăm?

Repezi trec cu vifor anii,
Ispitind puterea ta,
Neam român ! Cu ură mare
Vor căta mereu dușmanii
Graiului român pierzare ;
Dar să piară ei cu toții :
Nu l-am dat, și nici nepoții
Nu-l vor da !

DE PROFUNDIS

Pe sub dealurile Plevnei
Doarme spaima și fiorul,
Soarele-și ascunde fața
Și 'ngrozit se 'ntoarce norul
Să se ducă 'ntr'alte părți.
O, a fost acolo 'n vale
Moarte și pierire-odată,
Iar amara ei cumplire
Scrisă vreme 'ndelungată
Povesti-se-va prin cărți.

Umblă mai încet cu plugul,
Tu țăranule, cu grapa,
Poartă-te să dai țărâna
Mai de-o parte 'ncet cu sapa
Pe colnice cu porumb —
Poate unde scurmt pământul

Tu să vezi că iese sânge
Plugul tău să desvelească
Vr'un voinic ce 'n groapă plânge
Sbuciumat de spăzi și plumb.

Au venit din munți cu soare
Și din văi întunecate,
Au lăsat pustii acasă
Stâne și câmpii și sate
Și-au trecut grozavul râu.
Moarte ! Tu aveai cu tine
Tot alaiul spaimei tale :
Spune tu, putut-ai, moarte,
Să oprești voinicii 'n cale,
Să le pui mâniei frâu ?

Pe sub dealuri pe la Plevna
Doarme spaima și fiorul —
Plin de grije și 'n tăcere
Se strecoară călătorul
Prin pustiul loc de-omor.
Eu mă tem de-un semn, de-o șoaptă,
Căci din gropile tăcute
Vor ieși cei morți cu vuet,
Sute 'n luptă iar cu sute,
Repetând perirea lor !

CAROL ROBERT

Stăpânul țării feudale
Râdeă de Basarab, pe cale
Venind cu sutele de-arcași
Turnați în zale,
Ce-i pentru-acești viteji ostași
O țară largă de trei pași?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Sărmanul Vodă, cum îl cheamă,
O fi 'n pământ acum de teamă!
Ce minte-o să-l învăț! Să-l fac
Să ție seamă
Că eu sunt eu, și nu mă 'mpac
C'un biet ca el, cioban sărac!

„Uitat-a, că-i născut să fie
Păstor de oi și slugă mie —
De barbă însă am să-l scot
Din vizunie.

De câni îl apără? Socot
Să-l spânzur eu cu câni cu tot!

„Curând flăcăi ! E plin paharul !
 Auzi ce-mi scrie-acum tâlharul —
 Dar cine crede el c'ar fi
 Maghiarul ?”

Și regele râzând s'opri
 Și-aceste vorbe el citi :

„Mărite craiu ! Iți spui prin carte,
 Că vecinic dinspre-a noastră parte
 Vrem binele ! Suntem cei foști
 Și mai departe —
 Și-acum tu uiți că ne cunoști
 Și-alergi în strângere de oști !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Eu sunt mai slab. Zic eu de mine.
 Vi-am dat hărăciu, că se cuvine,
 Pe plac eu multe v'am făcut
 Să fie bine.

Voi Severinul l'ați bătut :
 Vi-l las, măcar eu n'aș fi vrut !

„Dar o rugare eu ți-aș face :
 Să mi-te 'ntorci în bună pace,
 Să te ferești, Măria Ta,
 De drum 'ncoace.
 Că mai pe-aproape de veți da
 Nici unul viu nu veți scăpà !”

De hohote vuit-a malul ;
 S'a dat cu spaima 'n lături calul
 Lui Robert. „Tomo, fii stăpân
     Că-ți pierzi Ardealul !
 Nu-i prost Românul că-i bătrân
 E prost că-i minte de Român !”

Și-așă râzând, în zi de vară,
 Frumoasele lor oști intrară
 Adânc prin munții românești,
     Adânc spre țară.
 O, nu-ți aduc vulturii vești
 Roberte, 'n drum ca să te-oprești?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Căci iată, colo la strâmtoare
 S'aude-un corn de vânătoare
 Și multe-apoi, chiuituri
     Răsunătoare.

Se umple codru 'ntreg de guri
 Și ies Românii din păduri.

Jucându-și coiful alb pe creste
 Ei vin, și nu le prinzi de veste,
 Năvalnici cad și iuți răsar
     Ca din poveste.

Ei intră 'n desetul maghiar
 Și unde-ajung, îl lasă rar.

60

O, bieți Maghiari, striviți în vale!
Ce mândri-ați mai venit pe cale,
Atâtea sute de arcași
    Turnați în zale!
Cum pier acum acești ostași
În țara largă de trei pași!

Și fala lor uitând-o toată
Mureau zdrobiți, și ca să poată
Să-și scape capul, rupți și goi
    Fugeau în gloată.

O, și la ziua cea de-apoi
Vor râde-aceste văi de voi!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tu'n gând bolborodeai o rugă
Și nu gândeai decât la fugă,
Și'n spate, rege, tu ți-ai pus
    Vestmânt de slugă —
Un gând nebun mi te-a adus
Și-acum te bate Cel-de-sus!

Venit-a Dumnezeu să certe
Mândria ta, Carol Roberte!
De nimeni n'ai voit s'ascuți,
    Cel Sfânt, te ierte!
Din pilda ta cunoaștem mulți
Că știu și regii-umblă desculți!

GOLIA TICĂLOSUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Cahul, pe câmpie, din marginea poenii
Se 'ntinseră 'n coloane de luptă Moldovenii,
Și-aveau cu ei pe Vodă, iubitul domn al lor,
Iar Golia, el plecat-a din faptul dimineții
Prin vale să-și reverse din lături călăreții
Ca vânturi iuți ce scurmă și 'mpart cumplitul nor.

Iar când veni și vremea să urle 'n zare tunul,
Mișcatu-s'au Românii cu miile, ca unul:
O lamur'a Moldovei prin sutele de ani!
Dar Golia ticălosul alt gând aveà cu soții,
Și 'n sulii ridicându-și căciulele cu toții
Lăsând câmpia noastră trecură la dușmani.

O clipă stete Vodă cu inima trăznită.
 Intors apoi, strigat-a spre oastea 'nmărmurită
 Pe Golia arătându-l cu pumnii, cu-amândoi :
 „Oșteni ai țării mele ! priviți-l cum se duce,
 El vinde sfânta țară și vinde sfânta cruce,
 Mă vinde, ticălosul, pe mine și pe voi !”

Cumplit se 'ntoarse Vodă cu 'ntreaga sa mânie
 Spre partea de-unde Golia venea cu dușmănie
 Spre frații săi, în fruntea grozavilor Spahii.
 „Să dați fără de milă că-i inimă de fiară !
 Să piar'acum pământul ! Moldova-ne săp iară,
 Dar Golia 'ntâiu de toate să piar'acum, copii !”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și nu vedeau Românii nici moartea cum le iese
 În drum, și nici potopul de Turci ce-i încinsese,
 Vedeau numai pe Golia, pe scosul lor din minți.
 Și neputând mai iute să-l stingă de pe lume
 Rosteau cu glasul urei becișnicul său nume
 Prin gemete scrâșnite strivindu-i-l în dinți.

O, Golia, tu ! Pândit-ai așa de-amară vreme !
 Dar toate ale țării și plângeri și blesteme
 Ajungă-te de-apururi, și n'ai mai fi trăit !
 Dar iată-le, pornite din sulți și din gură —
 Smintiții tăi la Cahul cănește-aici căzură,
 Căzuși și tu, mișele, tu cel ce i-ai smintit !

Călcau Spahiii 'n goană pe barba ta bătrână,
Iar pumnii 'n loc de aur strângeau în ei țărână
Și 'n gură-ți s'adunase și sânge și pământ.
Să 'nece 'n tine, Golio, mai repede suflarea !
Așa sfârșit să aibă în veci de veci trădarea !
Iar lupii fie-i preoți și gura lor mormânt !

Adânc în noaptea nopții și 'n iadul cel din urmă
In care-al iernii viscol suflarea nu și-o curmă
Nici când, stau prinși în ghiață ai lumilor mișei :
Grozavă li-e durerea, și veșnică li-e truda —
De-a stânga țipă Cain, de-a dreapta urlă Iuda
Iar tu, tu goale Golio, te vaeti între ei !

LA SMÂRDAN

„**N**eam român, văzui odată
„Oastea Domnului Mihaiu”
Zicea Dunărea 'ntristată:
„Fulger îns'atunci erai,
„Și-alergând prin cer furtuna
„Cântă vorbe românești —
„Astăzi stau și-ascult într'una
„Și mă uit, și nu mai ești!”

Dar abià rosti cuvântul
Dunărea, vuind prin văi,
Și văzù gemând pământul
Și de cai și de flăcăi.
Zornet auzi prin zare,
Cum se 'nchiagă stol cu stol
Și năpraznică răsare
Oastea Domnului Carol.

Jalnic tu 'ți doinești durerea
 Dunăre, și iat'acum!
 Din mormânt ieși puterea
 Și 'n zadar îi stai în drum.
 Trec voinicii peste tine;
 Mersul lor e zbor de fulg,
 Și din mâinile străine
Stema libertății smulg.

Tresăriră iuți Români
 Căci aminte și-au adus
 Cât s'au străduit bătrânii
 Steagul să ni-l tie sus,
 Câte plângeri ne'nterupte
 În mormânt or fi vărsat,
 Că nepoții fug de lupte
 Și că steagul e 'nchinat.

Dunăre-ai văzut Smârdanul?
 Spune tu, s'o spui și eu!
 Și noi știm izbi dușmanul,
 Și 'n Români e Dumnezeu!
 Știm și noi găti cununa
 Vitejiei ce-o doinești,
 Și când urlă 'n cer furtuna
 Cântă vorbe românești!

La Smârdan — aşà vru Domnul —
Morţii dintr'această zi
Vor aveà cu spaime somnul
Şi-aiurând se vor trezi
Apărându-se 'cu mâna
Cu de-un tăinuit duşman,
Vor muşcà gemând țărâna
Ca și 'n luptă la Smârdan.

Că 'ntr'această zi cumplită
N'avù milă nici un rost,
Şi mânia răsvrătită
Lege tuturor ne-a fost.
Astfel că văzând perirea
Insuși Dumnezeu de sus
Galben întorcând privirea
Mâna peste ochi și-a pus.

La Smârdan pe unde drumul
Da de-adreptul spre vrăjmași,
Risipeai cu mâna fumul
Ca să vezi la patru pași.
Şi 'ntr'un iad fără de nume
Unde-ai noștri iuți pătrund
Nu erà nici cer nici lume,
Numai noapte fără fund.

Și 'ntr'acel noian de ceață
Dorobanții dând de-un râu,
Au trecut prin sloi de ghiață
Și prin apă până 'n brâu.
Râu de apă — Prut să fie —
Cum erà să-i ție 'n loc,
Dacă n'a putut să-i ție
Din redute-un râu de foc !

La Smârdan de-un gând cu toții
Fost-am braț pustiitor,
Și murind au dat nepoții
Mâna cu strămoșii lor.
N'ai avut mai buni tu, Bane,
La Călugăreni în văi ;
Iar la Racova, Ștefane,
Nu-ți erau mai tari ai tăi.

De-o veni din nou vr'odată
Vuet peste-al tău pământ,
Țară dragă și 'ncercată,
Vom rugă pe Domnul sfânt
Nu 'ntr'alt chip să ne ajute
Ca să 'nfrângem pe dușman,
Decât dându-ne virtute
De flăcăi ca la Smârdan.

C Ă N T E C

Tar'avem și noi sub soare,
Și-o râvnesc dușmani destui,
Dar prin vremi asupritoare
N'am lăsat-o nimănui.
E bogată, zici ! Vezi bine,
E bogată, căci în ea
Multe inimi sunt, străine,
Și-i frumoasă, că-i a mea.
Dacă-i mică nu-i de-ocară,
Căci viteji în ea mai sunt,
Și-apoi și la noi în țară
Crește fierul din pământ :
Când voim, îl știm culege,
Știm cum să izbim cu el
Când dușmani lipsiți de lege
Vin spre noi cu gând mișel.

Steag avem și noi, străine,
Și-l iubim cu jurământ.
Ziua răului când vine,
Ce frumos se zbate 'n vânt !
E frumos și steagul vostru,
Dar pe-al nostru de-l privesc
Tot mai mândru este-al nostru,
Și mai sfânt, că-i românesc.
Rupt de-asprimile furtunii
Răscolite de dușmani,
L'au purtat cinstit străbunii
Prin atât amar de ani.
De ne chiamă azi la moarte,
Veseli mergem la război :
Să dea Domnul să ni-l poarte
Și nepoții tot ca noi !

Știm și noi o lege sfântă,
Și de-un veac de ani acum
Stăm cu ochii tot spre țintă,
Mergem tot pe-același drum.
Pentru sfânta lege-a crucii
Pentru limba ce-o vorbim :
Ce de-oțel pe săbii lucii
Pus-am noi de când trăim !
Știe Dumnezeu de-i bine
Ori de facem vr'un păcat --
Dar noi știm c'așa e bine
Să ținem ce-am apucat.

Pentru lege, pentru limbă,
Noi cu gura prindem foc :
Numai vântul se tot schimbă,
Însă munții stau pe loc.

Sunt și neamuri mai cu nume,
Mai vestite la război ;
Or fi multe poate 'n lume,
Câte n'au ajuns la noi.
Dar noi știm ce ne 'nvățară
Cei ce-au fost, și când rostim
Vorba sfântă „neam și țară”
Noi, străine, tresărim.
Pentru cel ce ne iubește
Tot ce-avem noi dăm cu drag,
Dar când neamul ni-l hulește
Și vrăjmaș ne vine 'n prag,
Mii de oști cu el s'aducă :
Noi suntem Români destui —
Când de piept cu noi s'apucă,
Aibă-l Ceru 'n mila lui !

CANTECUL REDUTEI

In redută numai lei;
Uite-i, mă, Başibuzucii,
Eu de-aici le-aud papucii!
Dar mai mare peste ei
Cine-mi e? Vr'un Strâmbă-lemne?
Ci-că şi mai şi, pe semne,
Unul, Ciaca-Paca-Bei.

Câte cinci pe-un ban să-i vinzi,
Că sunt tot oşteni pe-alesul,
De viteji le saltă fesul,
Pitulaţi pe după grinzi.
Se 'ntind, nene, de căldură
De le-ajung genunchii 'n gură —
Maşalà, cu ei te prinzi?

Ce te uiţi tu, că sunt goi?
Aşa-i Turcu 'n vitejie,
Svârle haina ca să fie
Sprinten-foc, când e 'n război.

Dârdăesc din dinți, mă, vere —
 Lasă-i, mă, că-și fac putere
 Dinților, să mușce 'n noi.

Și 'ntr'o zi — să vezi acù —
 Dete-Osman porunci să-i puie
 Tălpilor la cisme cuie,
 Și-apoi, ce-o fi fost ce nu,
 Că sări pe băț călare
 Și-alergând în fuga mare
 Drept la Vadin s'abătù.

Strig' Osman : „Păsat vă fac !
 Incurcați pe-aicea treaba,
 Să-mi mâncați pilaf degeaba —
 Vă taiu ciorba, vă desbrac !
 Ahmet, Mahmet, cum te chiamă,
 Tu cam tremuri, bag de seamă,
 Sări, curând, că-ți viu de hac !”

Turcii, toți, gândeau : „Poftim !
 Să desbraci p'un gol ca napul —
 Cu ce-și bate Pașa capul !”
 Și-i strigară : cioc selim !
 Dar temându-se de vorba
 Că Osman le taie ciorba,
 Au mai zis : sărim, sărim !

Și-au sărit cei lei de Turci
Care cum putea mai iute :
Vin Românii spre redute,
Și să stai să-i mai încurci?
Căpitanii-și pierd șalvarii,
Fac mătăanii ghinărarii,
Că-i la deal, și-i greu să-l urci.

Noi strigam atunci din tun :
„Ce fugiți, ca 'n groaza furcii?
Nu vă vin din urmă Turcii!
Stați, și dați-ne tutun”.
Ei de stat n'au stat nici unul
Dar ne-au azvârlit tutunul,
C'ășă-i Turcul, suflet bun...

Acest cântec îl făcui
Eu căprarul Păvăloae,
Stând de strajă noaptea 'n ploaie,
Și gândeam : Tu râzi și spui,
Și tu n'ai cămașă 'n spate!
Las' că prind pe-Osman, măi frate,
Și-am să 'mbrac cămașa lui!

CANTEC PENTRU ȘCOALA

Noi vom fi soldați odată,
Tra-ra-ră!
Toți cu inima bărbată
Țara o vom apăra
Când va fi amenințată —
Tra-ra-ră!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lasă trâmbița să sune!
Tra-ra-rî!

Toți copiii să s'adune,
Și pe loc când ne-om opri
Să cântăm o rugăciune —
Tra-ra-rî!

Doamne sfânt, tu ai aminte,
Tra-ra-ră!

Și ne dă puteri și minte
Să 'nvățăm a te-ascultă
Și iubi ca pe-un părinte —
Tra-ra-ră!

Doamne, ține-ne părinții!

Tra-ra-rî!

Plinitori ne fă credinții

Strămoșești, ca 'n ea s'avem

Sfânta arm' a biruinții!

Tra-ra-rî!

Regele să ne trăiască,

Tra-ra-rà!

Neamul fă-ni-l să sporească,

Și 'n veci, Doamne, nu uită

Mândra țară românească!

Trara-ri-rarà!

POVESTEA CĂPRARULUI

Când ne-au respins dela movilă,
Căzurăm mulți pe-acele lunci.
Și 'ntreg un regiment atunci,
De ce-a văzut, a plâns de milă.

In șiruri strânse și 'mproscând
Neconținut cu foc mulțimea,
Se dă 'ndărăt dorobănțimea,
Loc Turcilor pe șes făcând.
Curgea și mult și iute focul,
Iar între-ai noștri și vrăjmași
Erau cel mult optzeci de pași —
Dar noi lăsam cu palma locul.

Și, iată 'n urma tuturor
Un biet căprar, având un frate
Ucis, s'opri să-l iee 'n spate,
Și-apoi spre șir porni cu zor.

Dar lunecând pe iarba udă
 Fiind și slab, căzû 'n curând,
 Iar noi strigam să între 'n rând;
 El a rămas nevrând s'audă.

La ochi cu pușca l'am văzut,
 Ingenunchiat acolo 'n cale
 Trăgând spre-Arapii ce din vale
 Veniau mereu. O, n'am crezut
 Că omul în mânia poate
 S'azvârl'-așă de mult omor,
 Că plumbii 'n desnădejdea lor
 Curg râu ! Dar azi le cred pe toate.

Iar noi ne cîndepărtam mereu,
 Și i-am strigat de-a multa oară
 Că e nebun, că stă să moară,
 Și că-i păcat de Dumnezeu.
 Nevrând să-l lase pe câmpie,
 Și să-l aducă neputînd,
 El sta cu mortul, dus de-un gând :
 Străjer răzbunător să-i fie !

Dar Turcii vin, tot vin, un roi,
 Și tot mai larg li-e 'n urmă pasul—
 Acum nici nu ne-aude glasul,
 Acum el e pierdut de noi.

Treizeci de pași mai au Nizamii
 Au cincisprezece, zece-acum —
 Și-aștepți pe-ai tăi, plângând pe drum,
 Tu suflet pustiit al mamei !

Dar iată-l cade ! L'a lovit
 Pe semne-un plumb din multa ploaie ;
 Pe spate-acum murind se 'ndoaie,
 Dar l'am văzut cum s'a 'nvârtit
 Spre frate-său, căzând de odată
 Cu fața 'n jos, părând c'ar vră
 Să-l apere pe mort așa —
 Și-atunci-coloana 'naintată

BAU Turcilor sosind poveni, Cluj.
 I-a și cuprins, urmându-și goana.
 Și i-a 'necat apoi coloana
 Și nu i-am mai văzut apoi.
 Infiorat și-acum îmi bate
 Cu jale inima, când scriu :
 Strivit de Turci, să mori de viu,
 Veghind la capul unui frate !

Când ne-am retras pe-acele lunci
 Respinși de Turci dela Movilă,
 Un regiment întreg de milă
 A plâns de ce-a văzut atunci !

COLOANA DE ATAC

Porniserăm din văi adânci
Și ne târam acum pe brânci.

Să nu ne prind' Osman de veste,
Că năzuim la deal spre creste,

Căci veste de-ar fi prins ai săi,
Noi n'am mai fi eșit din văi.

Și-așă cu 'ncredere veghiată
Noi răsărim pe deal deodată.

Ne văd păgânii, sar pe zid,
Pötop de foc spre noi deschid.

Dar noi prin foc o rupem iute,
Crezându-ne pe sub redute.

Și nu eram ! Vedeam de sus
Că altfel e decum ne-au spus,

Că pân' acolo-i lungă cale,
O râpă 'n drum și-adânca vale.

O clipă ca 'mpetriți am stat ;
Maiorul însă-a și plecat

Și ne-am făcut cu toții cruce :
Ei, ducă-ne 'n ce foc ne-o duce !

La vale-acum, pe râpi curând —
Un rând e mort, mai moare-un rând.

Cad bombele 'n pământ și scurmă
Și altele mai vin pe urmă ;

Ca grindina și plumbii cad,
Se 'ntunecă și-i vai ca 'n lad !

Și-un plumb veni cumplit cu zborul
Și fără glas căzu maiorul.

Atunci un ofițer înalt,
Cu spada 'n vânt, iar celălalt

Trăgând mereu din carabină
Săriră 'n front; iar pe colină

Noi după dânșii, cot la cot,
Suiam orbiș, noi leatul tot.

Cât ai clipi, muriam o sută,
Muriam mai mulți, căci din reductă

Nu plumbi curgeau, ci râu de foc,
Și linii 'ntregi cădeau pe loc.

Și-un căpitan, cel 'nalt sărmanul,
Căzuse vârfind mormanul,

Iar celălalt, acel ce-ochiă
Muri trăznit în fața mea.

Căci uște-așă văzui de bine
Pe-un Turc bătrân ochind spre mine,

Iar bietul căpitan nu-ș-cum
Se puse morții drept în drum.

Am dat să-l prind ca să nu cadă
Și-atunci căzui cu el grămadă —

Și vezi, și-acum mi-e capul prost,
Că nu 'nțeleg nici azi ce-a fost :

M'am pomenit la șanț deodată
Și-o cârp'aveam la cap legată,

De ce și când, de mâna cui?
Și-atâta drum eu când făcui?

Voiam să 'ntreb, n'aveam pe cine,
Căci tot străini pe lângă mine.

Dar cârpa, orice taină-avea,
Atâta știu c'a fost a mea —

Și-acù la șanț ! Noi rupem lanțul
Și scoborîm de-avalma șanțul,

Sărim și noi și Turcii sar
Și-i moarte 'n șanț, e vai ș-amar.

Ne batem ca 'n pierzarea minții,
Cu pumnii dăm, mușcăm cu dinții

Și piept la piept ne zvârcolim,
Străbatem repezi și răzbim.

Inchid de veci Nizamii gura,
Iar noi îi dăm pe râpi de-adura.

Ieșim apoi, ca duși de vânt,
Pe fața negrului pământ.

Pe lături ne 'ntărim șireagul :
Și iat'un căpitan cu steagul

In fruntea noastră drum făcù :
Ura, băeți, acu-i acù !

Roesc turbați pe zid păgânii,
Sub zid se 'ndeas' orbiș Români

Și-aruncă scări, răzbesc prin fum,
Străbat mereu făcându-și drum.

„Trăzniți, copii, tot după mine”.
Noi trăznet după el, vezi bine.

Și iată-l, căpitanu-i sus,
Pe meterez un braț a pus,

Dar șapte Turci pe el săriră,
Și șapte săbii-l și loviră,

Și-al optulea, un Turc bărbos,
Izbi turbat de sus în jos

În piept cu acul puștii, fiara —
Și-atunci pocnind se rupse scara

Și bietul căpitan căzù
Pe spate 'n șanț, și-atâta fu.

Căci s'adunau păgânii gloată
Și-un om eră reduta toată

Și 'ntregul parapet un fes,
Atâta se 'nglotiau de des.

Cădeam ca frunzele de brumă,
Iar sângele cădea cu spumă.

Nici loc să stai, nici drum să treci
Și fum de pușcă, să te 'neci,

Și ce-am văzut atunci — minune —
Și'n groapă morților voi spune!

Nici chip de-acù să mergi în foc,
Nici chip să stai sub zid pe loc.

Se dete semn atuncea oastei
Să părăsească clinul coastei

Și ne-am retras departe 'n văi,
Striviți, o mână de flăcăi,

Flămânzi și úzi și 'ntorși din cale
Cu sufletul topit de jale.

O SCRISOARE DE LA MUSELIM-SELO

Măicuță dragă, cartea mea
Găsească-mi-te 'n pace!
Pe-aici e vânt și vreme grea,
Și-Anton al Anei zace
De patru luni, și-i slab și tras,
Să-l vezi, că-ți vine plânsul,
Că numai oasele-au rămas
Și sufletul dintr'însul.

Apoi, să știi c'a fost război
Și moarte-aici, nu șagă:
Cădeau pe dealuri, dintre noi,
Ca frunza, mamă dragă.
Și-acolo 'n deal, cum fulgeră,
Un plumb simții că vine
Și n'avu loc, cât larg eră,
Decât în piept la mine.

Mi bine-acum, și-așă socot
 Că nu va trece luna
 Și-oiu fi scăpat de-aici de tot.
 Dar vezi te rog de una :
 Să nu mai faci cum ai făcut,
 S'aduni la tine satul
 De veselă că ți-ai văzut
 Acasă ~~ia~~ ~~libatul!~~

Să vezi pe-aici și ciungi și-ologi !
 Hristos să-i miluească !
 Tu mergi la popa 'n sat, să-l rogi
 O slujbă să-mi cetească.
 Puteri de nu vei fi având
 De plată, vorba-i lasă
 Că-i voiu lucră o zi, ori când,
 La 'ntorsul meu acasă.

Pe Nuțu vi-l lăsasem mic,
 Cu creștetul cât masa —
 O fi acum ștregar voinic
 Și vă răstoarnă casa?
 Făcutu-i-ați și lui la fel
 Căciulă, cum am vrut-o?
 Aveam o piele 'n pod, de miel,
 Dar nu veți fi vândut-o?

Neveste-i mele să-i mai spui
 Să-mi cumpere o coasă,
 Cea veche nu știu este-ori nu-i
 Și-o fi acum și roasă
 De când rugina scurmă 'n ea.
 Să-mi văd, o dare-ar Sfântul,
 Cum cade iarba 'n fața mea
 Și-mi bate 'n plete vântul !

Ea lupte-se cum biet o ști,
 C'asă ne dote soartea,
 Că și noi ne-am luptat pe-aci
 Cu greul și cu moartea ;
 Dar l'a ajuns și pe Harap
 Blestemele și plânsul,
 Că noi i ne-am ținut de cap
 Și 'ntrarăm după dânsul.

Și i-am făcut, măicuță, vânt !
 L'am scos de tot din țară
 Măcar stetea pe sub pământ
 Și nu eșiă pe-afară.
 Și-am prins și pe 'mpăratul lor
 Pe-Osman nebiruitul
 Că-l împușcase 'ntr'un picior
 Și-așă i-a fost sfârșitul.

Păi, ne țineà pe semne proști,
 Să-și joace hopa-tropa,
 Că nu putem să batem oști !
 Dar poate taica popa
 V'a spus de prin gazeturi tot —
 El cum și-a dat juncanii?
 Acum i-aș cumpără, să pot,
 Dar nu mai am azi banii.

Mă doare 'n piept, dar nu să țip,
 Și-aș mi-e dor de-acasă,
 Și-aș vrea să plec, dar nu e chip
 Că Vodă nu mă lasă.
 Dar uite, nu e nu știu cât
 O lună chinuită,
 Și-o să te strâng de după gât
 Măicuța mea iubită . . .

. . . . .
 Aș mi-a spus Ion să-ți scriu,
 Iubiască-ți-l pământul !
 Și-am tot lăsat, pân'a fost viu,
 Și-mi țin acum cuvântul.
 Să te mângâe Dumnezeu,
 C'aș e la bătae —
 Și-am scris această carte eu
 Căprarul Nicolae.

IN SPITAL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Nu 'nțelege vorba, Sire”,
Zise-acelaș general,
„Camarazi, să nu vă mire
Că 'ntr'acest spital

„Nu 'nțeleg nici doi cuvântul
Ce-l vorbim, căci li-e străin,
Sunt vitejii din pământul
Cel de râuri plin

„Pe-unde trec ei veseli vara
Peste munții suri și goi;
Ei de-acolo sunt, din țara
Turmelor de oi . . . ,

Scoborând din munți de-adreptul
Par în lupte-oșteni bătrâni,
Ați văzut, cum pun ei pieptul —
Sire, sunt Români”.

Astfel zise generalul
Cătră tânăru 'mpărat
La Veneția 'n spitalul
Cel improvizat.

„In supremele momente
Când căzură peste noi
Alte patru regimente
In amurg cu ploii

„Adunați Români 'n vale
Zid în urmă ne-au rămas,
Stăvilind dușmanii 'n cale
Până ne-am retras.

„Câți de moarte-atunci scăpară
Zilnic în spitale curg;
Toți ca leii se luptară,
Tinere Habsburg,

Și-au murit pentru 'mpăratul
Sute de viteji de-ai mei —

Dar acest de-aici, din patul
Șapte sute trei,

„Care zace-așà 'n neștire
Și-i lipsește brațul stâng,
Il salut ! dă-mi voie, Sire,
Mâna să i-o strâng.

„Noaptea scoborî cu ceață,
Luptelor sfârșit punând,
Până 'n trista dimineață ;
Și rănit zăcând

BCU Cluj / Central University Library Cluj
„Printre morți ce-umpleau hotarul
Lângă steagul ce-l ayeà
Strâns în dreapta sa, stegarul
Singur se zbăteà.

„Mâne 'n zori o să-l găsească,
Mâne-al vostru steag, Români,
Mâne stema 'mpărătească
La dușmani în mâni !

„Ah ! și nimeni viu pe-aproape
Dintre-ai săi, ca 'ntr'ajutor
El chemându-l, să-și îngroape
Sfântul steag al lor !

„Și el n'are, n'are-o mână,
Că 'n bucăți l'ar destrămă
Și cu mânilor 'n țărână
Groapă i-ar săpă!

„I-ar săpă-o 'n stânci cu dinții,
Și-ar muri apoi răsând!
Iată, Doamne-al biruinții,
Tu i-ai dat un gând:

„Steagul său, de lângă cruce
Până 'n poala de desupt
Dând cu dinții să-l apuce,
Rând pe rând l'a rupt!

„Și lăsând prăjina goală,
Ocolii păduri și stânci
Doborât de răni și boală
Și târît pe brânci

„Printre străji și printre cete,
Ziua stând ascuns prin văi,
Pân' a patra zi când dete
De fărtați de-ai săi.

„N'aveà grăiu, de răni umplutul,
Suflet, vai n'aveà de fel —

Dar un steag pierdut crezutul,
Brâu în sân la el!"

Cald bătea 'n ferestre-amurgul
Nimic n'a mai zis nimic,
Și plecat spre pat Habsburgul
Cătr'-acest voinic,

Blând l'a sărutat pe frunte;
Spre Români întors apoi:
„Vara pășunând pe munte
Turmele de oi,

BCU „Și-adunați pe lângă masă
Iarna la ospăț și nunți,
Spuneți tuturor de-acasă
Celor de prin munți,

„Și le 'nseninați viața
Cu cuvânt înălțător,
Că pe-un soț de-al vostru 'n fața
Voastr' a tuturor

„Sărutându-l împăratul
L'a numit copil al său
Și c'am stat plângând pe patul
Bietului flăcău! . . .”

R A P O R T

(Luarea Griviței la 30 August 1877)

La ceasul trei pornirăm iuți,
Dar ne-am întors în văi bătuți.

Din nou am dat asalt erou,
Dar ne-am întors bătuți din nou.

De-al treilea rând deschis-am drum,
Dar n'am bătut-o nici acum.

Ne-am dus de-a patra oar'apoi
Și-acum răzbim și-i batem noi.

Ne-ar și fi fost rușine-amar
De ne-am fi dus și-acu 'n zadar.

SPADA ȘI CREDINȚA

Ce furtuni n'au mai pornit
Pofta răilor și ura
Ca să pieri tu neam iubit!
Dar de toți ne-a mântuit
Spada noastră și scriptura.

Sfântul steag ne-a fost altar
Și supt el săriam grămadă
Să ne batem la hotar.
Ghioagă dă orice stejar,
Orice coasă dă o spadă.

Iar când brațul ne cădea
Uneori fără putere,
Nici atunci nu ne scădea
Inima, c'aveam în ea
Scris Hristos ca mângâiere.

Ce de ură s'a pornit
Căutând a ta pierzare!
Dar ai stat și-ai biruit,
Căci prin spadă-ți a grăit
Domnul cel ce'n veci e tare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DRAPELUL

BCU Cluj
Sfânta cruce scrisă fie Cluj
Pe-al Românilor drapel:
Dela ea s'avem tărie
Când ne batem pentru el.

Iar sub cruce-al țării nume
Ca, scăpată de ocări,
Dumnezeu s'o facă 'n lume
Cea mai tare dintre țări.

Câți am fost părtași ocării
Când dușmanul ne 'nfruntă.
Sus voinici ! Tu, Rege-al țării,
Și noi toți pe urma Ta.

Sub drapel să se unească
Toți câți neamul și-l iubesc
Ura ! Legea românească !
Și pământul românesc !

PODUL LUI TRAIAN

Colo surele ruine
Cătră Dunăre privesc
Cum tot bine apa, vine —
Martori vremilor trecute
Cât sunt astăzi de tăcute,
Numai inimii-i vorbesc.

Eu mă uit pe apa sură
Increțit' abia de vânt;
Apa lângă mal murmură
Trec și vremile 'nainte,
Trec și-aducerile aminte
Cum trec toate pe pământ.

Au perit acele glorii,
Și-alte-asemeni nu se nasc —
Ah, dar iată luptătorii

Scutul lor cum îl aruncă,
Sapă, cum le-a dat poruncă
Meșterul dela Damasc.

Grinzile de grinzi se leagă
Peste munții de granit,
Lespezi peste bârne 'ncheagă
Viaduct pe bolți enorme
Și-uriașele lui forme
Par'c'ajung până'n zenit.

Și din câte-avea ținuturi
Roma 'n stăpânirea sa,
Iuți oșteni ascunși sub scuturi
Vin ca apa revărsată
Cum potopul tău odată
Iahve, peste lumi vărsă.

Podul își îndoaie ferul
Sub atâți legionari,
Tubele 'nspăimântă cerul!
Istre-acum te bați în spume!
Mulți văzuși tu tari în lume,
Inșă nu pe cei mai tari!

Cine va mai sta 'mpotriva
Leului roman de-acum?

Care fulger stăvili-vă
Goana răzbunării sale?
Ai voinici tu, Decebăle,
Să oprești furtuna 'n drum?

Ori ai tăi sunt cei ce 'n gloate
Ies din codrii 'ntunecați?
De pe câte râuri toate
Vin la moarte ca la nuntă
Cu topoare 'n mâini, și 'nfruntă
Șapte rânduri de 'mpărați?...

Ah! visez. Eu la ruine
Și la Dunăre privesc,
Cum tot vine apa, vine.
Ele stau ruine mute
Martori vremilor trecute,
Numai inimii-i vorbesc.

PAȘA HASSAN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pe Vodă-l zărește călare trecând
Prin șiruri, cu fulgeru-'n mână.
In lături s'azvârlă mulțimea păgână,
Căci Vodă o 'mparte, cărare făcând,
Și 'n urmă-i se 'ndeasă, cu vuet curgând,
Oștirea română.

Cu tropote roibii de spaimă pe mal
Rup frânele 'n sbucium și saltă;
Turcimea 'nvrăjbită se rupe de-olaltă
Și cade 'n mocirlă, un val după val,
Iar fulgerul Sinan izbit de pe cal
Se 'nchină prin baltă.

Hassan de sub poala pădurii acum
 Lui Mihnea-i trimite-o poruncă :
 In spatele-oștirii muntene s'aruncă
 Urlând Ianicerii, prin flinte și fum, —
 Dar pașa rămâne alături de drum
 Departe de luncă.

Mihaiu îi zărește și-alege vr'o doi,
 Se 'ntoarce și pleacă spre gloată,
 Ca volbura toamnei se 'nvârte el roată
 Și intră, 'n urdie ca lupu-'ntre oi,
 Și-o frânge de grabă și-o bate 'napoi
 Și-o vântură toată.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hassan de mirare e negru-pământ ;
 Nu știe de-i vis, ori aieve-i.
 El vede cum zboară flăcăii Sucevei,
 El vede Ghiaurul că-i suflet de vânt
 Și 'n față-i puterile Turcilor sunt
 Tăriile plevei.

Dar ! iată-l ! E Vodă, ghiaurul Mihaiu ;
 Aleargă năvală nebună.
 Imprăștie singur pe câți îi adună,
 Cutreieră câmpul, tăind de pe cai —
 El vine spre pașă : e groază și vai,
 Că vine furtună.

„Stai pașă, o vorbă de-aproape să-ți spun
Că nu te-am găsit nicăirea —”

Dar pașa-și pierduse și capul și firea !
Cu frâul pe coamă el fuge nebun,
Că 'n ghiară de fiară și 'n gură de tun
Mai dulce-i pierirea.

Sălbaticul Vodă e 'n zale și 'n fier
Și zalele-i zuruie crunte,
Gigantică poart' o cupolă pe frunte,
Și vorba-i e tunet, răsufletul ger,
Iar barda din stânga-i ajunge la cer,
Și Vodă-i un munte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Stăi pașă ! Să piară azi unul din noi —”
Dar pașa mai tare zorește ;
Cu scările 'n coapse fugaru-și lovește
Și gâtul i-l bate cu pumnii-amândoi ;
Cu ochii de sânge, cu barba vâlvoiu
El sboară șoimește.

Turbanul îi cade și-l lasă căzut ;
Iși rupe cu mâna vestmântul
Că 'n largile-i haine se 'mpiedică vântul,
Și lui i se pare că 'n loc e ținut ;
Aleargă de groaza pieririi bătut,
Mănâncă pământul.

Și-i dârdâie dinții și-i galben-perit !
Dar Alah din ceruri e mare !
Și-Alah îi scurtează grozava-i cărare
Căci pașa-i de taberi aproape sosit !
Spahiii din corturi se 'ndeasă grăbit,
Să-i dee scăpare.

Și 'n ceasul acela Hassan a jurat
Să zacă de spaimă o lună,
Văzut-au și Beii că fuga e bună
Și bietului pașă dreptate i-au dat,
Căci Vodă ghiaurul în toți a băgat
O groază nebună.

SUS INIMA

A vem o mândră țară —
Prin timpî de jale-amară
Strămoșii se luptară
S'o scape de stăpâni.
Azi singuri noi, Români
Suntem în ea stăpâni,
Sus inima, Români!

O lege-avem străbună —
Prin veacuri de furtună
Ea n'a putut s'apună
Strivită de păgâni.
Ne-a fost Cel-Sfânt tărie
Și-'n veci o să ne fie :
Sus inima, Români!

In țara românească
De-apururi să trăiască
Credința strămoșească
Și graiul din bătrâni.
Spre Domnul țării gândul
De-apururi noi avându-l,
Sus inima Români !

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
<u>Cântec</u>	3
Innul studenților	4
Cântec ostășesc	6
<u>Dorobanțul</u>	8
Cântec românesc	10
<u>Dunărea și Oltul</u>	13
Pentru libertate	16
Cântecul cel vechiu al Oltului	19
Scut și armă	21
Oltenii lui Tudor	23
<u>Sărindar</u>	26
Zece Maiu	29
Pe <u>drumul Plevnei</u>	32
<u>Mortul dela Putna</u>	36
<u>Stema țării</u>	40
Fragment epic	42
Pe dealul Plevnei	47
Oștirile lui Alah	49
Graiul neamului	53
De profundis	55
<u>Carol Robert</u>	57

	<u>Pag.</u>
+ Golia ticălosul	61
La Smârdan.....	64
Cântec	68
Cântecul redutei	71
Cântec pentru școală	74
* Povestea căprarului	76
Coloana de atac	79
+ O scrisoare dela <u>Muselim-Selo</u>	86
In spital	90
↓ Raport.....	95
Spadă și credință	96
Drapelul	98
Podul lui Traian	100
↓ Pașa Hassan	103
↓ Sus inima	107

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EGYETEMI KÖNYVTÁR

785 * 1921. MÁRCZ. 31.

KOLOZSVÁR.